

A mesterséges intelligencia gazdasági hatásai

Gábor Silvia

Pénzügy mesterképzés, nappali tagozat

Magyar Agrár-és Élettudományi Egyetem

Belső témavezető: Dr. Sipiczki Zoltán, egyetemi docens, Befektetési, Pénzügyi és Számviteli Tanszék, Vidékfejlesztés és Fenntartható Gazdaság Intézet

Külső témavezető: Dr. Bíró Bíborka Eszter, egyetemi adjunktus, Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem

A dolgozat célja a mesterséges intelligencia gazdasági hatásainak átfogó bemutatása volt, különös tekintettel arra, hogy a technológiai fejlődés miként alakítja át a pénzügyi szektort, a munkaerőpiacot, a makrogazdasági folyamatokat, valamint a társadalmi és szabályozási környezetet. A kutatás multidiszciplináris megközelítést alkalmazott, ötvözve a közgazdaságtani, informatikai és társadalomtudományi nézőpontokat.

A mesterséges intelligencia gazdasági és pénzügyi hatásai rendkívül aktuális és gyorsan változó kutatási területet képviselnek, amelyről magyar nyelven még korlátozott számú forrás érhető el. Ezért a dolgozat nem elemző jellegű kutatás, hanem a szabályzat értelmében szakirodalmi feldolgozáson (review) alapul. A cél a téma átfogó bemutatása, a releváns hazai és nemzetközi szakirodalom rendszerezése, valamint a magyar nyelvű kutatási hiányosságok kiegészítése.

A mesterséges intelligencia történeti áttekintésén keresztül láthatóvá vált, hogy az MI nem új keletű törekvés, hanem hosszú évtizedek technológiai és elméleti fejlődésének eredménye. A gépi tanulás, a természetes nyelvi feldolgozás, a számítógépes látás és a robotika fejlődése lehetővé tette az MI gyakorlati alkalmazásait számos gazdasági területen. Ezek az eszközök nemcsak a termelékenységet növelik, hanem jelentősen megváltoztatják a döntéshozatal folyamatát is – különösen ott, ahol nagy mennyiségű adat áll rendelkezésre. A pénzügyi szektorban a mesterséges intelligencia alkalmazása mára elengedhetlenné vált. A hitelminősítéstől kezdve a kockázatelemzésen át a portfóliókezelésig számos folyamat automatizálható és optimalizálható MI segítségével. A dolgozatban bemutatott esettanulmányok, különösen az Amazon és a különféle fintech cégek példája, alátámasztják,

hogy a jól alkalmazott MI technológiák jelentős versenyelőnyt biztosítanak. Az algoritmusok gyorsasága, pontos predikciós képessége és adaptív tanulása új minőséget képvisel a pénzügyi szektorban.

A dolgozat kitért az MI makrogazdasági hatásaira is, különös hangsúlyt fektetve a GDP-növekedésre, a termelékenységre, az innováció dinamizálására és a globális versenyképességre. A fejlődés ugyanakkor nem egyenlően oszlik meg: a technológiai lehetőségekhez való hozzáférés, a digitális készségek szintje és a szabályozási környezet nagyban befolyásolja az egyes országok és régiók felzárkózási képességét. A társadalmi és szabályozási kihívások külön fejezetet kaptak a dolgozatban, hiszen a mesterséges intelligencia alkalmazása nem mentes az etikai, adatvédelmi és jogi kérdésektől. Az MI rendszerek működése gyakran átláthatatlan, a döntések ok-okozati háttere nem mindig rekonstruálható, ez pedig bizalmi válsághoz, diszkriminációhoz vagy társadalmi egyenlőtlenségek mélyüléséhez vezethet. A dolgozat rámutat arra is, hogy a szabályozói környezet gyakran késlekedik, vagy nem kellően felkészült a gyorsan fejlődő technológiai változásokra.

A dolgozat végső következtetése az, hogy a mesterséges intelligencia nem csupán egy eszköz, hanem átalakító erő, amely alapjaiban formálja újra a gazdasági gondolkodást, szerkezetet és működést. Az előnyök kihasználásához elengedhetetlen a tudatos szabályozás, az átláthatóság biztosítása, valamint a társadalmi és oktatási felkészülés. A mesterséges intelligencia nemcsak technológiai kérdés, hanem gazdasági, társadalmi és etikai kihívás is, amely hosszú távon meghatározza az emberiség fejlődési irányát.